

Please note! This is a self-archived version of the original article.

Huom! Tämä on rinnakkaistallenne.

To cite this Article / Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Sievers, A. & Vasari, V. (2024) Kulttuurisesti ja kielellisesti monimuotoisten opiskelijoiden ohjaus ja integraation tukeminen. Teoksessa Repo Jamal, H. & Laiho, S. (toim.) Toiminnallisesti kaksikielinen korkeakoulutus : uusia osaajia Suomen työmarkkinoille. Metropolia Ammattikorkeakoulun julkaisuja, Taito-sarja 146, s. 30-35.

URL: <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-328-440-1>

Kulttuurisesti ja kielellisesti monimuotoisten opiskelijoiden ohjaus ja integraation tukeminen

Anna Sievers & Virva Vasari

Tiivistelmä:

- ▶ CALD-opiskelijan ohjaus on kokonaisvaltaista ja pitkäjänteistä usean toimijan välistä yhteistyötä, jossa huomioidaan laaja-alaisesti opiskelijan kieli-, kulttuuri- ja koulutustaustaan sekä integraatioon ja työelämässä toimimiseen liittyvät tuen tarpeet.
- ▶ CALD-opiskelijan ohjauksen ja tuen jatkuvuuden ja yksilöllisyyden varmistamiseksi on hyvä, että ohjauksesta vastaa nimetty, vastuullinen ohjaaja, jolla on selkeä käsitys opiskelijan kokonaistilanteesta ja tuen tarpeista opintojen, harjoittelujen, kielen kehittymisen ja integraation näkökulmasta.
- ▶ CALD-opiskelijoiden integraation tukeminen vaatii resursseja ja tietoisuuden lisäämistä kaikilla tasoilla: organisaation johdossa ja strategiassa, opetuksen rakenteissa ja henkilökunnan osaamisessa niin korkeakoulussa kuin työelämässä.

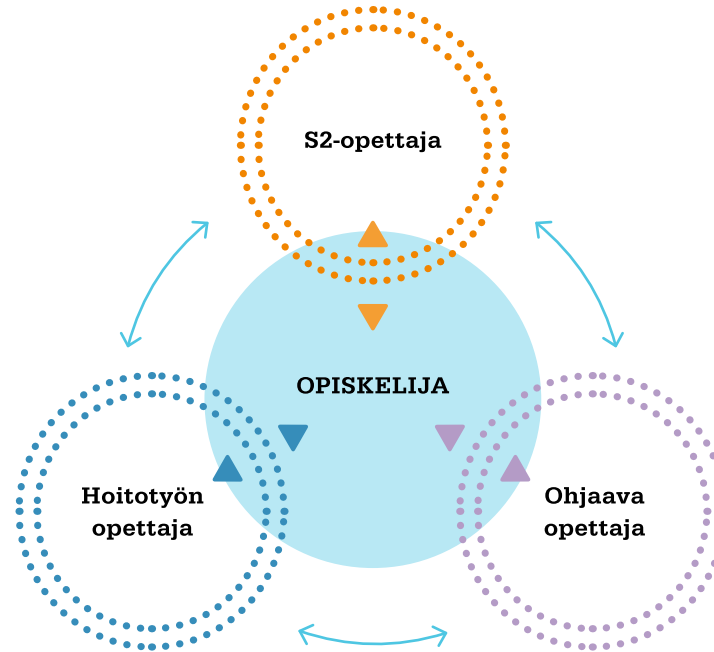
Kulttuurisesti ja kielellisesti monimuotoiset (CALD) opiskelijat ovat kasvava ryhmä suomalaisissa korkeakouluissa. Heidän ohjaukselliset tarpeensa ja haasteensa eroavat usein muista opiskelijoista esimerkiksi kieli-, kulttuuri-, koulutus- ja perhetaustaan sekä integraatioon liittyvien eroavaisuuksien näkökulmasta. Tässä artikkelissa tarkastellaan näiden opiskelijoiden ohjauksen, tuen ja integraation erityispiirteitä toiminnallisesti kaksikielisessä sairaanhoitajakoulutuksessa (TOKASA). Ohjaus-käsitteellä tarkoitetaan uraohjaajan tai opettajatuutorin toteuttamaa opintoihin liittyvää ja niitä tukevaa ohjausta. Jatkossa uraohjaajasta tai opettajatuutorista käytetään käsitettä ohjaava opettaja ja CALD-opiskelijasta käsitettä opiskelija.

Opintoihin liittyvä ohjaus on kokonaisvaltaista ja pitkäkestoista yhteistyötä

TOKASA-mallissa opiskelijan ohjaus on kokonaisvaltaista usean toimijan välistä yhteistyötä. Kaiken keskiössä on opiskelija, jonka kanssa tiiviissä ja monen

suuntaisessa yhteistyössä työskentelevät substanssin opettaja, S2-opettaja ja ohjaava opettaja (kuvio 1). Ohjauksessa pyritään pitkäjänteisyyteen ja jatkuvuuteen, ja olisikin hyvä, että opiskelijalla on yksi vastuullinen, nimetty ohjaava opettaja. Opiskelijan etenemisen kannalta on hyödyksi, että ohjaavalla opettajalla on selkeä käsitys hänen kokonaistilanteestaan niin opintojen, harjoittelujen, kielen kehittymisen kuin yleisen integraation sekä esimerkiksi jaksamisen näkökulmasta.

Ohjauksessa pyritään vastaamaan opiskelijoiden tarpeisiin niin sisältöjen kuin rakenteiden osalta. CALD-opiskelijat tarvitsevat usein enemmän ja erilaista ohjausta ja tukea kuin suomalaiset tai Suomessa pitkään asuneet opiskelijat. Kielitaito, kulttuuritausta ja aiemmat opiskeluun liittyvät kokemukset voivat vaikuttaa opintojen etenemiseen. Kielitaidon lisäksi suomalaisen opiskelukulttuurin omaksumiseen liittyvät asiat ovat haasteena opinnoissa menestymiselle. (Airas ym 2019.)

Kuvio 1. Opiskelijan ohjaus Tokasa-mallissa.

CALD-opiskelijoilla on usein aikaisempaa koulutustaustaa, mikä tulee tunnistaa ja huomioida yksilöllisessä opintojen suunnittelussa ja ohjauksessa (Airas ym. 2019). Opinnoissa mahdollistetaan opiskelijoiden tarpeiden mukainen yksilöllistäminen, kuitenkin varmistaen samat osaamisen sisällöt ja tavoitteet kaikille (Juntunen ym. 2024). Tukitarpeiden tunnistamisella ja positiivisella erityiskohtelulla voidaan edistää opintojen etenemistä sekä osallisuuden kokemusta. Ohjausta ja tukea tarjotaan läpi opintojen ja sisällöissä huomioidaan opintojen vaihe. Ohjauksessa pyritään jatkuvuuteen ja helppoon saavutettavuuteen, ja kohdennettua tukea ja esimerkiksi säännöllisiä tapaamisia on saatavilla koko opintojen ajan. Kohdennettu, kokonaisvaltainen tuki voi ohjauksen ja vertaistuen lisäksi liittyä opintojen toteutustapaan, esimerkiksi opinto suunnitellaan pitkäkestoisemmaksi kuin yhdellä kielellä toteutettuna (Airas ym. 2019).

Työllistymistä ajatellen riittävä kielitaito on keskeinen (Lilja 2022) ja riittämättömän kielitaito puolestaan heikentää maahanmuuttajataustaisten mahdollisuuksia työllistyä (Kuusio ym. 2020). Opiskelijan

” OPINTOJEN VUOKSI SUOMEEN SAAPUNEILLA OPISKELIJOILLA EI USEIN OLE VALMIITA VERKOSTOJA TAI TUKEA MUUSSA ELÄMÄSSÄ, JA KORKEAKOULUYHTEISÖ VOI ALUKSI OLLA AINOA KONTAKTI SUOMALASEEN YHTEISKUNTAAN.

kielitaidon kehittyminen huomioidaan-kin ohjauksessa läpi opintojen (Airas ym. 2019). Ohjauksessa yhtenä työkaluna on opiskelijan kieli-HOPS (Asikainen-Kunnari & Komppa 2023), ja kielitaidon kehittyminen on ammatillisen kehittymisen rinnalla keskeinen osa opinto- ja uraohjausta. Opiskelijoiden on tärkeää ymmärtää suomen kielen opiskelun merkitys sekä opintojen etenemisen että työllistymisen kannalta, ja saatavilla tulee olla jatkuvaa tukea kielen oppimiseen. Opiskelijan sitoutuminen ja vastuuttaminen kielenoppimiseen on tärkeää jo opintojen alussa ja koko opintojen ajan.

Vieraalla kielellä opiskeluun ja uuteen kulttuuriin sopeutumiseen liittyvä kuormitus huomioidaan esimerkiksi opintojen ja

opetuskokonaisuuksien suunnittelussa. Erilaisista koulutus- ja kulttuuritaustoista tulevat opiskelijat tarvitsevat tukea esimerkiksi sosiaalisten suhteiden muodostumisessa ja vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoissa (Juntunen ym. 2024) sekä työelämään ja harjoitteluun liittyvissä asioissa (Airas ym. 2019).

Opintojen vuoksi Suomeen saapuneilla opiskelijoilla ei usein ole valmiita verkostoja tai tukea muussa elämässä, ja korkeakoulu yhteisö voi aluksi olla ainoa kontakti suomalaiseen yhteiskuntaan. Ohjaus voi toimia linkkinä opintojen ja työelämän välillä ja olla tiedonlähde myös muilla elämän osa-alueilla. Integraation tukemisen näkökulmasta on tärkeää edistää opiskelijoiden ryhmäytymistä (Airas ym. 2019).

Vertaistuki on merkittävä voimavara, mikä on hyvä mahdollistaa hyödyntämällä ohjauksessa esimerkiksi vertaistutorointia (Juntunen ym 2024). CALD-opiskelijat aloittavat opinnot keskimääräistä myöhemmin, ja monilla on perhe ja sen kautta erilaisia velvoitteita opintojen aikana, mikä vaikuttaa ajankäyttöön ja mahdollisuuksiin osallistua esimerkiksi vapaa-ajan opiskelija-aktiviteetteihin. EU- ja ETA-alueen ulkopuolelta tulevat opiskelijat joutuvat maksamaan Suomessa lukukausimaksuja, mikä voi aiheuttaa taloudellisia paineita, pakottaa työskentelemään opintojen ohella ja vaikuttaa opinnoissa etenemiseen ja yleiseen jaksamiseen. Tästä syystä esimerkiksi vapaa-ajalle sijoittuvat opiskelijakunnan aktiviteetit eivät usein tavoita heitä. Vertaistutorointia hyödynnetään osana ohjausta esimerkiksi siten, että opinnoissaan pidemmällä olevat opiskelijat ovat mukana uusien opiskelijoiden ohjauksessa. Integraatiota ja yhteisöllisyyttä edistävää toimintaa pyritään sijoittamaan osaksi opintoja, mikä mahdollistaa osallistumisen. (Airas ym 2019.)

Integraatio vaatii yhteisiä pelisääntöjä

CALD-opiskelijat ja työntekijät ovat kasvava ryhmä työelämässä (STM 2018). Kielellisesti ja kulttuurisesti erilaiset lähtökohdat tulee huomioida jo opintojen aikaisessa työelämän ympäristöissä tapahtuvissa harjoitteluissa sekä niihin liittyvässä työelämään valmentautumisessa, jotta opiskelijat voivat integroitua suomalaiseen yhteiskuntaan ja opintoihin menestyksellä. CALD-taustaisten henkilöiden voi kuitenkin olla vaikeaa edetä koulutustaan ja kykyään vastaavaan työhön (Alho 2023; Toivonen ym. 2018). Yhteiskuntaan integroitukseen opiskelijan on tunnettava kielen lisäksi suomalaista yhteiskuntaa ja sen kulttuuria (Alho 2023; Antikainen 2010).

Suomalainen opiskelukulttuuri perustuu opiskelijoiden omaan aktiivisuuteen ja vastuuseen, mikä voi tuntua opiskelijoista aluksi vieraalta (Airas ym. 2019). Suomalaisen opiskelu- ja työkulttuurin hallitseminen on kuitenkin avain onnistuneisiin harjoitteluihin sekä työelämään

integroitumiseen. Liiallinen joustaminen korkeakouluopinnoissa ei palvele opiskelijoita eikä valmista heitä työelämään, koska sääntöjen seuraamista, kuten työaikojen noudattamista, edellytetään työelämässä. Muita työelämässä vaadittavia ja näin ollen opinnoissa valmennettavia taitoja ovat esimerkiksi oma-aloitteisuus, vastuullisuus ja luotettavuus. Sovitut asiat tulee hoitaa, usein itsenäisesti ilman jatkuvaa valvontaa, ja aikatauluista tulee pitää kiinni (Työterveyslaitos 2014).

Työelämä edellyttää rehellisyyttä ja kykyä suoraan sekä tasa-arvoiseen vuorovaikutukseen ja työskentelyyn (Työterveyslaitos 2014), joten näihin taitojen valmentaminen ja niiden varmistaminen jo korkeakouluopinnoissa tukee ja sujuvoittaa myöhempää integroitumista työelämään. Tiivis yhteys työelämään ja opiskelijoiden harjoittelun aikainen tehostettu tuki kehittävät työelämätaitoja, tukevat työnantajia ja helpottavat työelämään integroitumista (OKM 2019). Kohdistettu, tiivis ja jatkuva yhteistyö työelämän kanssa kieli- ja kulttuuritietoisuuden lisäämiseksi opiskelijoiden ja

työntekijöiden ohjaamisessa ja perehdyttämässä sujuvoittaa harjoittelupolkuja ja työelämään siirtymistä (Airas ym. 2019).

Integraatio vaatii strategiaa ja resursseja

Koulutuksen rakenteissa on huomioitava työelämän ja yhteiskunnan tarve tukea työperäistä maahanmuuttoa. Opiskelijoiden koulutuksessa on huomioitava kyseisen opiskelijaryhmän erityispiirteet, kuten kieli-, kulttuuri-, koulutus- ja esimerkiksi perhetaustaan liittyvät eroavaisuudet tai tarpeet, sekä integraatioon liittyvän tuen tarve (Airas ym. 2019). Yksilöllinen, jatkuva ja laaja tuen ja ohjauksen tarve muillakin osa-alueilla kuin vain opintoihin liittyvissä asioissa vaatii ohjaavalta henkilökunnalta aikaa, ja tämä on hyvä huomioida koulutuksen suunnittelussa ja resursoinnissa. Pelkästään ohjaajan tietoisuus tai osaaminen eivät riitä – resurssit on suunnattava myös organisaation johtamisen, strategian ja opetuksen rakenteiden tasolle sekä henkilökunnan osaamiseen ja tietoisuuden lisäämiseen paitsi korkeakoulussa myös työelämässä (Airas ym. 2019).

 ON TÄRKEÄÄ, ETTÄ SEKÄ OPISKELIJOITA ARJESSA OHJAAVAT HENKILÖT ETTÄ ORGANISAATIOTASOLLA ESIMERKIKSI RESURSOINNISTA VASTAAVAT TAHOT YMMÄRTÄVÄT KAKSIKIELISEN KOULUTUKSEN ERITYISPIIRTEET JA VAATIMUKSET.

CALD-opiskelijoiden tarpeet opinnoissa ja työelämässä eroavat usein suomalaisista opiskelijoista, ja siksi on tärkeää kehittää koulutusjärjestelmää vastaamaan näihin tarpeisiin. Yksilöllinen ja pitkäjänteinen ohjaus, kielen integraatio ja oppimisen tukeminen sekä moninaisen kulttuuri- ja kielitaustan huomiointi opintojen ja ohjauksen ajankäytön ja resurssien suunnittelussa ovat avainasemassa. On tärkeää, että sekä opiskelijoita arjessa ohjaavat henkilöt että organisaatiotasolla esimerkiksi resursoinnista vastaavat tahot ymmärtävät kaksikielisen koulutuksen erityispiirteet ja vaatimukset.

Suomalaiseen toimintaympäristöön riittävät työelämätaidot ja suomen kielellä toimivien verkostojen luominen ovat tärkeitä, jotta opiskelijat voivat menestyä opinnoissaan, työelämässä ja yhteiskunnassa. Kaksikielinen koulutus, tuki sekä kieli- ja kulttuuri-integraatio yhteiskuntaan ja tiivis yhteistyö työelämän kanssa ovat keskeisiä elementtejä, joihin panostamalla mahdollistetaan opiskelijan integraatio, sujuva eteneminen opinnoissa ja siirtyminen työelämään.

Lähteet

Airas, M., Delahunty, D., Laitinen, M., Shemsedini, G., Stenberg, H., Saarilampi, M. & Väättäin, H. 2019. Taustalla on väliä: Ulkomaalaistaustaiset opiskelijat korkeakoulupolulla. Kansallinen koulutuksen arviointikeskus KARVI.

Alho, R. 2023. Maahanmuuttajien kokemuksia työskentelystä ja asumisesta Suomessa. Tulevaisuuden Suomen tekijät -tutkimushanke.

Antikainen, M. 2010. Matkalla suomalaisiksi ja hoiva-alan ammattilaisiksi? Venäläis- ja virolaistaustaisten naisten ja suomalaisuuden kohtaamiset kuulumista rakentamassa. Helsinki: Helsingin yliopisto.

Asikainen-Kunnari, T. & Komppa, J. 2023. [Kieli-HOPS tueksi korkeakouluopiskelijan urasuunnitteluun ja opinto-ohjaukseen.](#) Kieli, koulutus ja yhteiskunta 14 (2). Viitattu 21.8.2024.

Halonen, A., Pinolehti, M. & Vilminko, S. 2020. [Monikulttuuristen osaajien kielitaito viimeistellään työelämässä.](#) Dialogi. 28.5.2020.

Juntunen, M.-M., Kamau, S., Oikarainen, A., Koskenranta, M., Kuivila, H., Ropponen, P. & Mikkonen, K. 2024. The experiences and perceptions of nurse educators of culturally and linguistically diverse nursing students' competence development – Qualitative study. Nurse Education Today 135, April, 106100.

Kuusio, H., Seppänen, A., Somersalo, S. & Lilja, E. (toim.) 2020. [Ulkomaalaistaustaisten terveys ja hyvinvointi Suomessa.](#) FinMonik-tutkimus 2018–2019. Raportti 1/2020. Terveysten ja hyvinvoinnin laitos.

Lilja, N. 2022. [Kielitaito on osa ammattitaitoa.](#) Tekijä. 17.10.2022. Viitattu 21.8.2024.

OKM 2016. Maahanmuuttajien koulutuspolut ja integrointi – kipupisteet ja toimenpide-esitykset. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 1:2016.

OKM 2019. Maahanmuuttajien koulutuspolut ja integrointi. Kipupisteet ja toimenpide-esitykset III. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2019:1.

STM 2018. [Töihin Suomeen – Hallituksen maahanmuuttopoliittinen ohjelma työperusteisen maahanmuuton vahvistamiseksi.](#) Sisäministeriön julkaisu 1/2018, 4.1.2018.

Toivonen, M., Väänänen, A., Kurki, A.-L., Bergbom, B. & Airila, A. (toim.) 2018. Moni osaa! Työpaikkaosaaminen monikulttuurisilla työpaikoilla. Helsinki: Työterveyslaitos.

Työterveyslaitos 2014. Töissä Suomessa – tietoa maahanmuuttajalle -opas. Toimiva monikulttuurinen työpaikka -hanke.